

АПАРАТ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Головне науково-експертне управління

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.:255-40-25, 255-45-01; факс: 255-41-86

До реєстр. № 4477-1 від 24.12.2020
Народні депутати України
Ю. Гришина та інші

ВИСНОВОК

на проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення наукового і методичного забезпечення освітнього процесу»

У поданому законопроекті, який є альтернативним до проекту Закону України «Про внесення змін до закону України «Про освіту» щодо рівних прав на здобуття якісної освіти» (реєстр. № 4477 від 10.12.2020), пропонується внести зміни до законів України «Про освіту» (далі – Закон) та «Про повну загальну середню освіту», які спрямовані, як зазначається у п. 2 пояснювальній записці до нього, на «встановлення чітких вимог до якості навчальної літератури, що використовуються у закладах дошкільної, позашкільної, повної загальної середньої, професійної (професійно-технічної) освіти, та механізму перевірки дотримання цих вимог». Реалізація законопроекту «дасть змогу покращити якість навчальної літератури, що своєю чергою призведе до підвищення якості дошкільної та повної загальної середньої освіти» (п. 6 пояснювальної записки).

Головне управління, розглянувши законопроект у стислий термін, вважає за доцільне висловити щодо нього такі зауваження та пропозиції.

1. Насамперед зазначимо, що відповідно до ст. 4 Закону України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні», який визначає організаційно-правові засади запобігання та протидії дискримінації з метою забезпечення рівних можливостей щодо реалізації прав і свобод людини та громадянина, його дія поширюється на відносини між юридичними особами публічного та приватного права, місцезнаходження яких зареєстровано на території України, а також фізичними особами, які перебувають на території України практично у всіх сферах суспільних відносин, у тому числі, у *сфері освіти*. Згідно з ч. 2 ст. 6 цього Закону всі форми дискримінації з боку державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів

місцевого самоврядування, їх посадових осіб, юридичних осіб публічного та приватного права, а також фізичних осіб забороняються.

З огляду на зазначене, включення положень, які тим чи іншим чином забороняють дискримінацію, (наприклад, ч. 3 нової редакції ст. 75 Закону) в галузеве законодавство є недоцільним. Крім того, це може породити прецедент щодо необхідності включення антидискримінаційних положень і до інших законодавчих актів, що вбачається зайвим. Більш логічним, на нашу думку, є врегулювання на основі положень Конституції України (наприклад, не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками (ч. 2 ст. 24); шлюб ґрунтується на вільній згоді жінки і чоловіка (ч. 1 ст. 51)) та законів України питань їх виконання в підзаконних нормативно-правових актах.

2. Звертаємо увагу на те, що деякі положення законопроекту не повною мірою відповідають принципу правової визначеності. Зокрема, у ч. 4 нової редакції ст. 75 Закону пропонується визначити, що «навчальна література, що використовується в освітньому процесі на рівнях дошкільної, повної загальної середньої та професійної (професійно-технічної) освіти у визначених законодавством випадках повинна пройти незалежну експертизу та отримати рекомендацію відповідного центрального органу виконавчої влади для використання в освітньому процесі». Так, з відповідних положень незрозуміло у яких саме випадках, визначених законодавством, відповідна навчальна література має проходити незалежну експертизу, ким та у який спосіб вона буде здійснюватися та який саме центральний орган виконавчої влади надає відповідні рекомендації (вочевидь, мається на увазі центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки).

Відповідно до правової позиції Конституційного Суду України принцип правової визначеності вимагає чіткості, зрозумілості й однозначності правових норм, зокрема, їх передбачуваності (прогнозованості) та стабільності (абз. 6 п. 2.1 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 20.12.2017 № 2-р/2017), що у вищезазначеній новелі не простежується.

3. Термін «споживачам», що вживається у ч. 4 нової редакції ст. 75 Закону, потребує узгодження з термінологією чинного освітнього законодавства, яке оперує терміном «учасники освітнього процесу» (наприклад, ст. 52 Закону).

4. Законопроект потребує відповідного техніко-юридичного вдосконалення. Зокрема, ст. 1 Закону пропонується «*доповнити* пунктом 15-1», в якому надати визначення терміну «навчальна література». В той же час, чинна редакція ст. 1 Закону вже містить пункт з таким номером, в якому надається визначення терміну «корекційно-розвиткові послуги (допомога)».

Керівник Головного управління

С. Тихонюк

Вик.: В. Грицак

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: ТИХОНЮК СВІТЛАНА АНДРІЙВНА

Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA104000000733B42008E588D01

Дійсний до: 27.05.2021 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 16/03-2021/8416 від 14.01.2021

318375